

BUN § 58

Dnr BUN/2017:468-034

Nödvändig skolutrustning ska vara utan extra kostnad, motion

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. avslå motionen med motiveringen att elevers behov av tillgång till dator eller annan IT-utrustning för skolarbete tillgodoses inom ramen för gällande ordning.

Yrkanden

Sandra Blanksvärd (V) yrkar bifall till motionen, det vill säga avslag till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer liggande förslag emot avslag, det vill säga bifalla motionen, och finner att nämnden beslutar i enighet med liggande förslag.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

David Aronsson (V) och Peter Hjukström (V) inkom den 21 september 2017 med en motion om att nödvändig skolutrustning ska vara utan kostnad. Motionärerna yrkade att:

1. avtalet inom de kommunala skolorna för lånedatorer tas bort,
2. avtalet ersätts med ett dokument där elev och vårdnadshavare skriver under på att de har sett, läst och förstått kommunens "Riktlinjer om förstörd och förlorad egendom inom utbildningsväsendet" och regler för IT-användning, eller motsvarande.

Syftet med motionen är att elever oavsett vårdnadshavares ekonomiska förutsättningar ska erbjudas samma möjlighet att ta hem skolans datorer. Kommunfullmäktige beslutade under sammanträde den 25 september 2017 att skicka motionen till barn- och utbildningsnämnden (BUN) för beredning.

Den 23 januari 2018 föreslog BUN kommunfullmäktige besluta att motionen avslås med motiveringen att elevers behov av tillgång till dator eller annan IT-utrustning för skolarbete tillgodoses inom ramen för gällande ordning. Den 28 februari 2018 återremitterade kommunstyrelsen ärendet till BUN med motiveringen att Skolinspektionen avgjorde den 22 februari 2018 ett ärende angående denna fråga. I ett pressmeddelande den 26 februari 2018 förtydligade

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

de ställningstagandet som överensstämmer med Vänsterpartiets motion. Därför bör bedömningen och underlaget i svaret ses över.

Beredning

Den 23 februari 2018 fattade Skolinspektionen ett beslut gällande avgifter för lärplattor. Grundskolan i det fallet använde sig av avtal för utlåning av lärplattor. Enligt avtalet omfattades datorutrustningen av skolans elevdatorförsäkring med en självrisk på 1000 kr för en dator och 500 kr för en lärplatta. Kostnaden för självrisk skulle ersättas av vårdnadshavaren. Försäkringen var begränsad till fysisk skada på eller förlust av datorutrustning genom plötslig eller oförsedd händelse. Vid skada eller förlust till följd av att eleven varit oaksam eller vårdslös, som inte täcktes av försäkringen, skulle eleven eller dennes vårdnadshavare begäras på ersättning för reparation av skada eller ersättning för datorns eller lärplattans värde. Oavsett orsak till att lärplattan skadats eller förlorats skulle alltså eleven eller dess vårdnadshavare betala en ersättning till skolan.

Skolinspektionen konstaterar att elever och vårdnadshavare kan bli ersättningsskyldiga vid en skada på eller förlust av en lärplatta. Det blir då en civilrättslig fråga som inte regleras i skollagen och som får bedömas i varje enskilt fall. En skola får dock inte, så som skolan i det aktuella fallet, i förväg uppställa ytterligare krav på ersättning från en elev och dess vårdnadshavare än det som följer av lag eller annan författning för att en elev ska kunna använda de läverkyty som skolan bestämt behövs i utbildningen.

De uppdaterade avtal som BUN använder för att låna ut IT-utrustning till elever uppställer inte några krav på ersättning som inte redan följer av skadeståndslagen. I avtalet förtydligar nämnden att eleven ansvarar för skador på eller förlust av lånad IT-utrustning om eleven varit vårdslös eller med avsikt orsakat skadan. Detsamma följer av 2 kap. 1 § skadeståndslagen. För att göra det tydligt för eleven och vårdnadshavaren vilket belopp det kan handla om har BUN i avtalet skrivit att ersättningen som högst kan uppgå till IT-utrustningens marknadsvärde vid skade- eller förlusttillfället. BUN har också förtydligat att ersättningsskyldigheten kan komma att sättas ned i enlighet med 2 kap. 4 § skadeståndslagen. Till skillnad från skolan i det aktuella fallet kräver BUN inte att eleven eller dess vårdnadshavare i förväg ska ta på sig ytterligare ersättningsskyldighet än den som följer av lag eller annan författning. BUN:s låneavtal strider därför inte mot skollagen.

Även underåriga personer kan bli skadeståndsskyldiga enligt skadeståndslagen. Utan låneavtalet skulle BUN vara tvungen att kräva ersättningen för IT-utrustningen av eleven. Genom att vårdnadshavarna undertecknar avtalet åtar de sig att svara för de ekonomiska anspråk som annars skulle riktas mot eleven. BUN kan då med avtalet som grund rikta ersättningskravet till vårdnadshavarna istället för eleven, något som inte är möjligt om vårdnadshavarna enbart skriver under riktlinjerna om förstörd och förlorad egendom inom utbildningsväsendet.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Genom att vårdnadshavarna skriver under låneavtalet säkerställer BUN att underåriga inte skuldsätts innan de har blivit myndiga. I de fall vårdnadshavarna väljer att inte teckna avtalet med BUN får eleven inte ta med sig IT-utrustningen hem utan har i stället möjlighet att låna en dator eller annan IT-utrustning under skoltid och sedan lämna tillbaka utrustningen före skoldagens slut.

Med anledning av ovanstående och det som anfördes i BUN § 9, 2018-01-23, bör motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

Motion, Nödvändig skolutrustning ska vara utan kostnad, 2017-09-21

Protokollsutdrag, KF § 184, 2017-09-25

Protokollsutdrag, BUN § 9, 2018-01-23

Skolinspektionens beslut avseende avgifter för lärplattor, 2018-02-23

Protokollsutdrag, KS § 50, 2018-02-28

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Motion

Nödvändig skolutrustning ska vara utan kostnad

“10 § Utbildningen ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärvärtyg som behövs för en tidsenlig utbildning...”

- 10 kap Skollagen

Elever i senare årskurser på de kommunala skolorna får datorer för att kunna använda moderna verktyg för inläring och för att oberoende av elevens förutsättningar i hemmet kunna vänja sig vid att fortsätta studier och kommande arbetsliv ofta är helt beroende av datorkunskap. Specialinriktade program för exempelvis elever med dyslexi installeras också på datorerna. Inför överlämning av dator får vårdnadshavare och elev skriva på ett avtal för att datorn ska överlämnas till eleven. Detta är ett avtal som i grunden är en civilrättslig överenskommelse och står utanför skollagens krav. Däremot så får eleven inte tillgång till dator (= skolutrustningen) om vårdnadshavaren inte skriver under avtalet.

I avtalet finns skrivningar som vid skada på datorn under vissa förutsättningar kan medföra att eleven blir “fullt ut ersättningskyldig för återförskaffning eller reparation av utrustningen”. Detta kan som vi ser det begränsa tillgång till dator för alla elever. Familjer som har en ansträngd ekonomisk situation kan bli skyldiga att ersätta även en dator som inte är helt ny till en kostnad som motsvarar ett av kommunen bedömt marknadsvärde (som vi i förstår att avtalstexten i praktiken ska tolkas som). Detta är aktuellt i situationer där den av skolan tecknade försäkringen eller garantin inte täcker skadan. En familj som inte ansett sig ha råd med att ge barnen en egen dator får då betala för en som de inte ens äger.

Hur avtalet förhåller sig till krav på avgiftsfri utbildning, likabehandling av elever och kommunens egna “Riktlinjer om förstörd och förlorad egendom inom utbildningsväsendet” (BUN/2014:74/-048) är för oss oklart. Det finns skrivningar i nuvarande avtal som är i motsatt riktning, avtalstexten är också äldre än riktlinjerna. Vi förstår det som att en ny avtalstext är på gång. Detta bör stoppas och istället låta gällande riktlinjer och regler för IT-användning gälla även datorer och surfplattor som lånas ut till elever, precis som all annan skolutrustning som man kan ta med hem (böcker) och sådan som är fast installerad i skolan.

Vi yrkar på att:

1. Avtalet inom de kommunala skolorna för lånedatorer tas bort.
2. Avtalet ersätts med ett dokument där elev och vårdnadshavare skriver under på att de har sett, läst och förstått kommunens “Riktlinjer om förstörd och förlorad egendom inom utbildningsväsendet” och regler för IT-användning, eller motsvarande.

David Aronsson, Peter Hjukström
Vänsterpartiet Strängnäs